

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

Mgr. Jan Dáňa
advokát
IČO 662 54 116
Václavské náměstí 837/11
110 00 Praha 1

Instituce

AXA životní pojišťovna a.s.
IČO 618 59 524
Lazarská 13/8
120 00 Praha 2

Zástupce

JUDr. Jan Malý
advokát
IČO 662 57 743
Sokolovská 5/49
186 00 Praha 8

Č. j. FA/SR/ZP/60/2017 - 14

Praha 3. 5. 2019

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 13. 1. 2017 na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle zákona o finančním arbitrovi a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o námitkách Navrhovatele ze dne 3. 4. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 - 13, proti usnesení finančního arbitra ze dne 23. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 - 11, takto:

Námitky navrhovatele [redacted], zastoupené na základě plné moci advokátem Mgr. Janem Dáňou, IČO 662 54 116, se sídlem Václavské náměstí 837/11, 110 00 Praha 1, doručené finančnímu arbitrovi dne 3. 4. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 - 13, se zamítají a usnesení finančního arbitra ze dne 23. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 - 11, se podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se na základě návrhu před finančním arbitrem domáhá vyslovení neplatnosti pojistné smlouvy č. [redacted] (dále jen „Pojistná smlouva“) a vydání bezdůvodného obohacení ve výši 65.327 Kč včetně příslušenství ve výši zákonného úroku z prodlení z částky 65.327 Kč ode dne 12. 10. 2016 do zaplacení, a to z důvodu absolutní neplatnosti pojistné smlouvy, protože smlouva v rozporu se zákonem neposkytuje právní ochranu, neplní hospodářský účel pojištění a neobsahuje právní zájem Navrhovatele.

Protože Navrhovatel prostřednictvím svého Zástupce v řízení neposkytl ani přes opakované výzvy finančnímu arbitrovi potřebnou součinnost, když zpochybňoval opodstatněnost podání ústního vysvětlení a opakovaně se neúčastnil nařizených podání ústního vysvětlení ve dnech 14. 2. 2019 a 7. 3. 2019, rozhodl finanční arbitr podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi a řízení usnesením zastavil pro nesoučinnost Navrhovatele.

3. Námitky Navrhovatele proti Usnesení

Navrhovatel namítá nečinnost finančního arbitra, který údajně shromáždil podklady pro vydání rozhodnutí již před 24. 8. 2018, a proto mu lhůta k vydání rozhodnutí uplynula nejpozději v listopadu 2018.

Navrhovatel namítá, že nařízené ústní jednání nebylo důvodné a že ho finanční arbitr nařídil v rozporu se zákonem.

Navrhovatel tvrdí, že finanční arbitr nařídil podání ústního vysvětlení v době, kdy měl shromážděny veškeré podklady pro vydání rozhodnutí (včetně údajně vyčerpávajícího vzorového dokumentu „Vyjádření klienta k produktové smlouvě“) a témata ústního jednání jsou s ohledem na předmět sporu zcela irelevantní, neboť se jedná o systémové vady Pojistné smlouvy. Navrhovatel namítá, že finanční arbitr disponuje veškerými důkazními prostředky, zejména samotnou Pojistnou smlouvou, a s odkazem na nálezy finančního arbitra tvrdí, že k posouzení předmětu sporu Pojistná smlouva postačuje.

Navrhovatel namítá, že přezkoumat podmínky řízení měl finanční arbitr bezprostředně po zahájení řízení před finančním arbitrem, jejich splnění vyplývá z Navrhovatelem předložené dokumentace a od podání návrhu se na straně Navrhovatele v tomto směru nic nezměnilo.

Navrhovatel tvrdí, že o průběhu a zásadách řízení před finančním arbitrem byl Zástupcem dostatečně poučen, že se již vyjádřil i k možnosti smírného řešení sporu a bylo by vhodné, aby na ústní jednání byla přizvána rovněž Instituce (což finančnímu arbitrovi sděloval již dříve a na což finanční arbitr údajně nereagoval). Podle Navrhovatele není možné, aby o smíru jednal jen finanční arbitr a jeden z účastníků řízení.

Navrhovatel argumentuje, že důvody nařízení ústního vysvětlení jsou „zcela obecné a nemají význam pro posouzení daného případu a jedná se o čistě účelovou argumentaci finančního arbitra“. Navrhovatel má za to, že důvodem pro nařízení jednání je snaha finančního arbitra tímto způsobem „řešit své nezákonné překročení lhůty pro vydání rozhodnutí a dodatečně si již uplynulou lhůtu nastavuje“.

Navrhovatel tvrdí, že vady Pojistné smlouvy jsou systémové a totožné s vadami jiných pojistných smluv sjednávaných Institucí. Zástupce Navrhovatele, kterého si Navrhovatel zvolil, proto argumentuje v návrzích na zahájení řízení jednotlivých klientů totožně. Zástupce Navrhovatele argumentuje, že v případě absolutní neplatnosti Pojistné smlouvy jsou individuální odlišnosti u jednotlivých navrhovatelů zcela irelevantní, a proto finanční arbitr nemůže pochybovat o skutkových okolnostech, které vyplývají přímo ze smluvní dokumentace.

Navrhovatel doplňuje, že svá práva a povinnosti z Pojistné smlouvy nepostoupil a podání ústního vysvětlení z tohoto důvodu považuje zbytečné.

Navrhovatel namítá, že v řízení před finančním arbitrem poskytl veškerou součinnost, když odpověděl na všechny dotazy finančního arbitra a předložil veškerou dokumentaci. Podle Navrhovatele má finanční arbitr veškeré podklady k rozhodnutí a návrh na zahájení řízení netrpí žádnou vadou podle § 10 zákona o finančním arbitrovi.

Navrhovatel namítá, že ho finanční arbitr předvolal v rozporu se zákonnými podmínkami správního řádu. Navrhovatel dovozuje, že nařízení ústního jednání nemělo zákonnou formu a nebylo nezbytné podle § 49 odst. 1 správního řádu a současně že ho finanční arbitr nařídil v rozporu se zásadou legality a písemnosti správního řízení stanovené v § 15 odst. 1 správního řádu.

Navrhovatel argumentuje, že žádný z uvedených důvodů přitom podle Navrhovatele nesplňuje podmínky pro nařízení ústního jednání, když finanční arbitr mohl všechny zamýšlené úkony provést písemně. Navrhovatel odmítá, že by návrh na zahájení řízení měl

jakékoliv nedostatky, když z něj vyplývalo, čeho se Navrhovatel domáhá a současně obsahoval důvody neplatnosti Pojistné smlouvy.

Navrhovatel argumentuje, že postup finančního arbitra je i v rozporu s § 6 odst. 2 správního řádu, protože nepřiměřeně zatěžuje Navrhovatele a Navrhovateli vznikají zbytečné náklady, když po něm finanční arbitr vyžaduje nepodstatné důkazy a účast při podání ústního vysvětlení. Navrhovatel cituje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. 5. 2013, o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnici 2009/22/ES, podle které by obě strany sporu „*také měly mít možnost předložit své informace a důkazy, aniž by musely být fyzicky přítomny*“. Navrhovatel dále tvrdí, že nařízení ústního jednání bez účasti Instituce je v rozporu s právem na spravedlivý proces a odkazuje přitom na judikaturu Ústavního soudu, zejména nálezy sp. zn. IV. ÚS 2119/11 ze dne 3. 4. 2012, či nálezy sp. zn. I. ÚS 3607/12 ze dne 17. 1. 2013.

Navrhovatel namítá, že bez ohledu na důvodnost a zákonnost nařízeného ústního jednání je Usnesení nezákonné a v rozporu se zásadou dobré správy. Navrhovatel argumentuje, že důvodem k zastavení řízení nemůže být jakákoliv forma nesoučinnosti, a odkazuje na závěry Nejvyššího správního soudu v rozhodnutí ze dne 28. 7. 2016, sp. zn. 2 Azs 76/2015 - 24, podle kterého lze řízení zastavit jen pro vady, pro které nelze pokračovat v řízení, resp. které skutečně brání pokračování v řízení. Navrhovatel argumentuje, že zastavení řízení není trestem, nýbrž zákonným řešením pro případ, že v řízení nelze dále pokračovat. Finanční arbitr má podle Navrhovatele veškeré podklady pro posouzení neplatnosti Pojistné smlouvy, která vyplývá z jejího textu.

Navrhovatel s odvoláním na dizertační práci Mgr. Lukáše Vacka, zástupce finančního arbitra, na téma „*Finanční arbitr a řízení před ním*“ dovozuje, že finanční arbitr zastavil řízení v rozporu se zákonem a ustálenou judikaturou ze zástupných důvodů, které nejsou ve sporu Navrhovatele s Institucí relevantní.

Navrhovatel tvrdí, že „*finanční arbitr zastavil řízení Navrhovatele v rozporu se zákonem a ustálenou judikaturou ze zástupných důvodů, které nemají ve sporu o neplatnost Pojistné smlouvy relevanci*“.

Navrhovatel požaduje, aby finanční arbitr Usnesení zrušil a v zahájeném řízení dále pokračoval.

4. Rozhodnutí o námitkách

Podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi mohou účastníci řízení podat proti usnesení o zastavení řízení do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení usnesení odůvodněné námitky. Finanční arbitr podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi napadené usnesení rozhodnutím o námitkách potvrdí, změní nebo zruší.

Protože zákon o finančním arbitrovi neupravuje průběh řízení před finančním arbitrem po podání námitek některým z účastníků řízení proti usnesení o zastavení řízení, postupuje finanční arbitr podle těch ustanovení správního řádu, která upravují odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. ustanovení § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 a n. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Navrhovatel podal proti Usnesení v zákonem stanovené lhůtě odůvodněné námitky, které finanční arbitr vyhodnotil jako přípustné ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 až 83 správního řádu.

Podle § 89 odst. 2 správního řádu „*[o]dvolací správní orgán přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy.*

Správnost napadeného rozhodnutí přezkoumává jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem. K vadám řízení, o nichž nelze mít důvodně za to, že mohly mít vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy, popřípadě na jeho správnost, se nepřihlíží; tímto ustanovením není dotčeno právo na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem“.

Podle § 141 odst. 9 správního řádu platí, že „[v]e sporném řízení odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání“, to však neznamená, že správní orgán nemůže i v tomto případě zkoumat soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, s právními předpisy (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. listopadu 2015, sp. zn. 9 As 100/2015).

Napadené Usnesení splňuje obsahové náležitosti ve smyslu § 68 správního řádu, tj. výrok, odůvodnění a poučení. Ve výrokové části Usnesení finanční arbitr řádně identifikoval účastníky řízení, předmět sporu a jeho řešení, resp. výsledek řízení (zastavení řízení), a to s odkazem na použitá zákonná ustanovení. Finanční arbitr zastavení řízení v Usnesení řádně odůvodnil s odkazem na průběh řízení, identifikaci a popis jednotlivých úkonů v řízení včetně chybějících náležitostí návrhu, a splnění zákonných předpokladů pro zastavení řízení. V závěru Usnesení finanční arbitr Navrhovatele řádně poučil o jeho dalších právech.

Navrhovatel věděl, že finanční arbitr potřebuje jeho další součinnost, termíny podání ústního vysvětlení mu byly finančním arbitrem v řízení včas oznámeny a tedy dobře známy, když finanční arbitr hned několikrát Navrhovatele poučil o tom, jaký následek bude jeho nesoučinnost mít.

4.1 Nečinnost finančního arbitra

Finanční arbitr je povinen rozhodnout bez zbytečného odkladu nálezem, nejdéle však do 90 dnů od shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodnutí; nelze-li ve zvlášť složitých případech, vzhledem k povaze věci rozhodnout ani v této lhůtě, lhůta se přiměřeně prodlouží, nejvýše o dalších 90 dnů. Vždy však záleží na složitosti projednávaného sporu a součinnosti stran sporu nebo třetích institucí nebo osob. Složitost případu je potřeba posuzovat podle předmětu sporu a shromážděných podkladů (zejména smluvní dokumentace) s přihlédnutím k tvrzením jednotlivých stran sporu, jejich průkaznosti a dalším okolnostem.

Jakmile finanční arbitr shledá shromážděné podklady pro vydání rozhodnutí ve věci za dostačující a nebude již další součinnosti navrhovatele nebo instituce třeba, písemně vyzve navrhovatele i instituci, aby se se shromážděnými podklady před vydáním rozhodnutí seznámili, a současně jim umožní se k nim vyjádřit. Nevyplyne-li z provedených úkonů seznámení s podklady potřeba dalšího doplnění důkazů a jejich provádění, vydá finanční arbitr nejpozději do 90 dnů ode dne seznámení s podklady rozhodnutí.

Finanční arbitr Navrhovateli opakovaně sděluje, že ačkoli ho vyzval dne 24. 8. 2018, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 – 5, k vyjádření k dosavadním skutkovým zjištěním (včetně promlčení práva Navrhovatele) a k prokázání právního zájmu na určení neplatnosti Pojistné smlouvy, v žádném případě v tu dobu neměl shromážděny veškeré podklady k vydání rozhodnutí ve věci, což ostatně z výzvy přímo vyplývá. Navrhovatel navíc ve svém vyjádření zcela zpochybnil závěry finančního arbitra stran právního zájmu Navrhovatele na určení neplatnosti Pojistné smlouvy a promlčení Navrhovatelových práv. S ohledem na tyto skutečnosti a potřebu dalšího doplnění důkazů (mj. právě i k otázce počátku subjektivní promlčecí doby a právního zájmu Navrhovatele na určení neplatnosti Pojistné smlouvy, což mohlo ovlivnit předběžné právní hodnocení finančního arbitra i ku prospěchu Navrhovatele) a jejich provádění vyzval finanční arbitr dne 29. 1. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 - 7, Navrhovatele k podání ústního vysvětlení.

Finanční arbitr tak v řízení i nadále shromažďoval podklady potřebné pro rozhodnutí ve věci, když za tímto účelem následně vyzval opakovaně Navrhovatele k podání ústního vysvětlení, aby mohl strany sporu dovést k jeho smírnému řešení, popř. aby mohl ve věci co nejdříve rozhodnout.

S ohledem na shora uvedené finanční arbitr odmítá namítanou nečinnost a tvrzení Navrhovatele, že měl již dne 24. 8. 2018 shromážděny veškeré podklady pro rozhodnutí, když právě proto, že tomu tak nebylo, vedl další dokazování a vyzýval Instituci i Navrhovatele k poskytnutí další součinnosti.

V této souvislosti finanční arbitr považuje Navrhovatelovu argumentaci údajnou nečinností finančního arbitra za účelovou, když nejprve proti průběhu řízení a podání ústního vysvětlení nic nenamítal (naopak se Zástupce i jménem Navrhovatele z termínu podání ústního vysvětlení omluvil), a argumentoval tím až na opakovanou výzvu k podání ústního vysvětlení, když odmítl finančnímu arbitrovi poskytnout řádnou součinnost a sám tak řízení zbytečně prodlužoval.

4.2 Vyličení rozhodných skutečností a podání ústního vysvětlení

Navrhovatel se domáhal absolutní neplatnosti Pojistné smlouvy z důvodu sjednání nulové pojistné částky pro případ smrti pojištěného a vydání bezdůvodného obohacení spolu se zákonným úrokem z prodlení.

Finanční arbitr zdůrazňuje, že je mimosoudním orgánem řešení spotřebitelských sporů na finančním trhu, který byl zřízen na základě požadavků práva Evropské unie a jako takový, byť je do této soustavy legislativně zařazen, není správním orgánem v běžně pojímaném slova smyslu.

Základní zásadou řízení před finančním arbitrem je přivést strany sporu ke smíru tak, aby bylo naplněno poslání orgánu mimosoudního řešení sporů, tedy bezplatně co do nákladů na zahájení řízení a bez nákladů na právní zastoupení a bez nákladů na soudní přezkum, dosáhnout vyřešení sporu slabší strany – spotřebitele.

Ačkoli tedy finanční arbitr nesdílí názor Navrhovatele, že by mohl spor řádně projednat i bez jeho další součinnosti, musí s ohledem na výše uvedené rovněž zdůraznit, že v řízení před finančním arbitrem nejde jen o „možnost spor projednat“ a poté rozhodnout, ale především o smírné řešení sporu, kdy finanční arbitr rovněž potřebuje znát bližší skutkové okolnosti toho kterého případu, aby se mohl pokusit o odpovídající smírné řešení sporu, a pochopitelně i základní součinnost jednotlivých spotřebitelů.

Protože Navrhovatel ve svém vyjádření ze 14. 9. 2018 zcela zpochybnil předběžné závěry finančního arbitra stran právního zájmu Navrhovatele na určení neplatnosti Pojistné smlouvy, promlčení Navrhovatelových práv, a protože Navrhovatel nepředložil dostatečné podklady k posouzení pojistného zájmu Navrhovatele, vyzval finanční arbitr dne 29. 1. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 - 7, Navrhovatele, aby „*podal ústní vysvětlení ve věci týkající se okolností uzavření, průběhu a ukončení pojistné smlouvy životního pojištění č. ■■■*“ a specifikoval, že „*předmětem ústního vysvětlení bude kromě bližšího vyjasnění okolností uzavření, průběhu a ukončení Pojistné smlouvy i přezkoumání podmínek řízení, poučení Navrhovatele a jeho Zástupce o průběhu a zásadách řízení před finančním arbitrem a projednání možnosti smírného řešení sporu*“. V opakované výzvě ze dne 15. 2. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 – 9, finanční arbitr Navrhovatele taktéž informoval, že „*vyjádření klienta k produktové smlouvě podepsané Navrhovatelem v Praze dne 12. 2. 2019 není dostatečným podkladem pro rozhodnutí ve věci a neodpovídá na veškeré relevantní skutečnosti, jak se Navrhovatel podle svého vyjádření domnívá. Navrhovatelem požadované zaslání dotazů písemnou formou není v tomto řízení vzhledem k jejich povaze dostačující*“.

Konání ústního vysvětlení za účasti Navrhovatele a Zástupce Navrhovatele tedy považuje finanční arbitr i nadále za nezbytné“.

K jednotlivým důvodům ústního vysvětlení finanční arbitr předně odkazuje na odůvodnění Usnesení, ve kterém vysvětlil, jaké úvahy ho vedly k provedení příslušných úkonů. Finanční arbitr přitom považuje za hospodárné, aby tyto úkony učinil při podání ústního vysvětlení, tedy v rámci jednoho kontaktu s Navrhovatelem.

Finanční arbitr striktně odmítá vzorové tvrzení Zástupce Navrhovatele z podaných námitek, že individuální okolnosti by v posuzovaném případě neměly hrát žádnou roli, když právě například u subjektivní promlčecí doby je tomu z podstaty věci naopak (finanční arbitr zprvu vyjádřil svůj předběžný právní závěr, že práva Navrhovatele se promlčela i v této době, avšak s ohledem na námítky Navrhovatele a další nejasnosti spojené s tím, z jakého důvodu a s jakými informacemi Navrhovatel Pojistnou smlouvu ukončil, se rozhodl pro další dokazování formou podání ústního vysvětlení). Obdobně tomu je i u otázky pojistného zájmu Navrhovatele v případě, že by jeho veškeré nároky nebyly promlčeny. V žádném případě tedy neplatí, že veškeré rozhodující skutečnosti vyplývají z Pojistné smlouvy a není potřeba již nic dalšího zjišťovat a ověřovat, resp. že by na tyto skutečnosti „vyčerpávajícím způsobem“ odpovídalo „Vyjádření klienta k produktové smlouvě“, jak tvrdí Zástupce Navrhovatele ve svých vzorových námitkách.

Pokud jde o námitku Navrhovatele, že pochybnosti finančního arbitra o jeho příslušnosti k vedení řízení nevyplývají z daného sporu, finanční arbitr opakovaně odkazuje, že Zástupce Navrhovatele podal vzorový návrh na zahájení řízení, který ve stejné podobě podávají i jiní právní zástupci navrhovatelů (vzorové jsou ostatně i námítky Navrhovatele proti Usnesení). Zástupce Navrhovatele je tak zjevně v kontaktu s jinými právními zástupci, kteří obdobě podávají vzorová vyjádření a u kterých finanční arbitr již zjistil, že tak činí bez součinnosti s navrhovatelem. Z těchto důvodů proto i v případě Navrhovatele finanční arbitr důvodně pochybuje mj. o tom, zda má skutečně zájem na vedení řízení před finančním arbitrem, resp. zda mezi ním a Zástupcem Navrhovatele nedošlo k postoupení práv a povinností z Pojistné smlouvy, což by vylučovalo příslušnost finančního arbitra k rozhodování sporu.

Finanční arbitr tak odmítá námítky Navrhovatele o účelovém a zbytečném nařízení podání ústního vysvětlení, když finanční arbitr v řízení samozřejmě postupuje nejen tak, aby spolehlivě zjistil skutkové okolnosti uzavření Pojistné smlouvy a mohl spor mezi Navrhovatelem a Institucí spravedlivě rozhodnout, resp. dovést strany k jeho smírnému řešení, ale také aby řízení a jeho výsledek nezatížil ani jinými vadami (například nicotností). Rozporuje-li Zástupce Navrhovatele, resp. Navrhovatel, tyto základní skutečnosti, považuje finanční arbitr za účelný i další důvod nařízeného podání ústního vysvětlení, tj. ústní poučení Navrhovatele a jeho Zástupce o zásadách řízení před finančním arbitrem.

Pokud jde o námitku Navrhovatele, že předmětem ústního vysvětlení nemohlo být smírné řešení sporu, když k němu nebyla přizvána Instituce, finanční arbitr upozorňuje, že k této otázce se Navrhovatel vyjádřil již ve Sdělení finančního arbitra ke stížnosti Navrhovatele dne 21. 3. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 – 12, a není tedy pravdou, jak tvrdí Navrhovatel ve svých námitkách, že by se finanční arbitr k této otázce nevyjádřil. Finanční arbitr odkazuje, že smíru mezi stranami sporu dosahuje i sdělením dosavadních skutkových zjištění a jejich předběžným právním posouzením, podle kterého by finanční arbitr návrh navrhovatele na základě dosud shromážděných podkladů zamítnul nebo podle kterého by rozhodnutí nemuselo být ve prospěch navrhovatele (v posuzovaném případě by finanční arbitr nemohl Navrhovatelovi přiznat ani v objektivní promlčecí době více než 900,- Kč a Navrhovatelovi chtěl mj. řádně vysvětlit i to, jaké následky by pro něj měl případný soudní přezkum rozhodnutí finančního arbitra).

Finanční arbitr nepovažuje podání ústního vysvětlení za nedůvodné (či dokonce za v rozporu se zásadami správního řízení) jen proto, že se ho neúčastní druhá strana sporu, když jeho účelem je vyjasnění, případně doplnění návrhu na zahájení řízení, možnost finančního arbitra bezprostředně reagovat na účastníkem uváděné skutečnosti a v konečném důsledku i rychlejší a efektivnější projednání sporu. Pokud Instituce v řízení předloží podrobné vyjádření a požadované podklady, ve kterých finanční arbitr nespátřuje nejasnosti, nevidí finanční arbitr důvod pro to, aby Instituci zbytečně zatěžoval a nařizoval jí podání ústního vysvětlení společně s Navrhovatelem (zvláště za situace, kdy se Navrhovatel nebo jeho Zástupce podání ústního vysvětlení opakovaně nezúčastnil). Navíc informacemi ke stěžejním skutečnostem, které potřeboval finanční arbitr od Navrhovatele zjistit (tedy právní zájem Navrhovatele na určení neplatnosti smlouvy, pojistný zájem a počátek běhu subjektivní promlčecí doby) disponuje právě Navrhovatel a nikoliv Instituce.

Finanční arbitr současně odmítá i námitku Navrhovatele, že zjišťuje nepotřebné skutečnosti, když v jiných řízeních takto zjištěné skutečnosti nezohledňuje a vydává nálezy s totožným zněním, protože je lichá a zavádějící.

Finanční arbitr ve smyslu § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi („*Arbitr je povinen rozhodovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy.*“) rozhoduje spory mezi účastníky řízení jako nestranný a nezávislý orgán.

K řádnému naplnění těchto základních zásad a principů jeho činnosti pak mj. podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi „*[a]rbitr není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy*“, což činí mnohdy i v zájmu samotného spotřebitele. Finanční arbitr odkazuje, že i podle § 141 odst. 4 správního řádu a § 120 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, může rozhodující orgán zjišťovat další rozhodné skutečnosti nad rámec toho, co předložili účastníci řízení.

Finanční arbitr proto i v řízení Navrhovatele postupoval tak, aby spolehlivě zjistil skutkové okolnosti uzavření Pojistné smlouvy, aby mohl spor mezi Navrhovatelem a Institucí spravedlivě rozhodnout. Finanční arbitr opakuje, že Zástupce Navrhovatele podal jménem Navrhovatele vzorový návrh na zahájení řízení, který v obdobné podobě podali i právní zástupci navrhovatelů v jiných řízeních. Pokud finanční arbitr v obdobných sporech již rozhodl, bylo to na základě kompletně shromážděných podkladů, a to včetně dostatečně zjištěné předmluvní fáze Pojistné smlouvy, kdy v předmětných řízeních finanční arbitr neměl (na rozdíl od řízení ve věci Navrhovatele) pochybnosti o pojistném zájmu Navrhovatele, právním zájmu Navrhovatele na určení neplatnosti Pojistné smlouvy a počátku běhu promlčecích dob.

Protože Zástupce Navrhovatele podal jménem Navrhovatele vzorový návrh na zahájení řízení, přičemž v řízení neobjasnil veškeré skutkové okolnosti případu, považuje finanční arbitr podání ústního vysvětlení za jediný možný prostředek, jakým může spolehlivě zjistit rozhodné skutečnosti. Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje, že při ústním vysvětlení může bezprostředně reagovat na navrhovatelem tvrzené skutečnosti a že si navrhovatelé v průběhu několika ústních vysvětlení (uskutečněných v jiných řízeních) vždy vzpomněli na podrobnosti předmluvní fáze či dokonce výslovně popřeli tvrzení svého zástupce.

Finanční arbitr i proto Navrhovateli k jeho žádosti ze dne 12. 2. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 – 8, ve výzvě ze dne 15. 2. 2019, č. j. FA/SR/ZP/60/2017 – 9, vysvětlil, že Navrhovatelem požadované zaslání dotazů písemnou formou není v tomto řízení vzhledem k jejich povaze dostačující a podání ústního vysvětlení za účasti Navrhovatele a Zástupce považuje finanční arbitr za nezbytné.

Pokud jde o argumentaci Navrhovatele týkající se § 49 odst. 1 správního řádu, finanční arbitr odkazuje, že oprávnění nařídít ústní vysvětlení v řízení před finančním arbitrem vyplývá především z § 12 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi, podle kterého platí, že „[v] průběhu řízení je arbitr oprávněn vyžadovat od účastníků řízení předložení veškerých důkazů na podporu jejich tvrzení, a to včetně podání ústního vysvětlení“. Podle § 12 odst. 2 téhož zákona pak platí, že „[a]rbitr nařídí ústní jednání na návrh účastníka řízení nebo z vlastního podnětu“.

Protože zákon o finančním arbitrovi obsahuje vlastní úpravu podání ústního vysvětlení (nikoliv ústního jednání, jak ho upravuje § 49 správního řádu), není dán důvod k aplikaci správního řádu ve smyslu § 24 zákona o finančním arbitrovi, resp. k rozšiřování podmínek pro nařízení ústního vysvětlení. Finanční arbitr proto byl oprávněn z vlastního podnětu vyžadovat podání ústního vysvětlení (finanční arbitr je nadto přesvědčen, že by v daném případě byly s ohledem na výše uvedené naplněny i podmínky pro konání ústního jednání podle § 49 správního řádu). Finanční arbitr současně naplnil požadavky na předvolání Navrhovatele do Kanceláře finančního arbitra, jak je stanoví § 59 správního řádu.

Finanční arbitr v písemných výzvách k podání ústního vysvětlení, adresovaných a doručených Navrhovateli a jeho Zástupci, vyzval Navrhovatele, aby se v určený den a čas dostavil do Kanceláře finančního arbitra a podal v jeho řízení vedeném před finančním arbitrem ústní vysvětlení. Finanční arbitr vyzval Navrhovatele k podání ústního vysvětlení s dostatečným předstihem (16, resp. 20 dní). Finanční arbitr současně poučil Navrhovatele a jeho Zástupce, že pokud se ve stanovený den nemohou dostavit do Kanceláře finančního arbitra, mohou požádat o změnu termínu, a že pokud se Navrhovatel bez náležité omluvy nebo bez dostatečných důvodů na předvolání nedostaví, neposkytne tím potřebnou součinnost a finanční arbitr může z tohoto důvodu jeho řízení zastavit.

Finanční arbitr tak vyhověl všem zákonným požadavkům na předvolání Navrhovatele k podání ústního vysvětlení. Finanční arbitr není povinen před podáním ústního vysvětlení jakkoliv dokládat, že pro jeho konání existují z pohledu Navrhovatele dostatečné důvody, resp. Navrhovatele k podání ústního vysvětlení přesvědčovat.

Navrhovatel tedy pouze polemizuje se závěry finančního arbitra, zda existovaly důvody pro podání ústního vysvětlení. Tato polemika nemůže nijak ovlivnit skutečnost, že Navrhovatel ani jeho Zástupce nedostavili k podání ústního vysvětlení, aniž by jim v tom bránily závažné a doložené důvody. Navrhovatel sám svou nečinnost v námitkách nerozporuje a neodůvodňuje, naopak v nich potvrzuje odmítnutí součinnosti při podání ústního vysvětlení s odkazem na zásady řízení před finančním arbitrem.

Finanční arbitr nerozporuje tvrzení Navrhovatele, že správní řízení je v souladu s § 15 odst. 1 správního řádu ovládáno zásadou písemnosti. Finanční arbitr opakovaně odkazuje, že řízení před finančním arbitrem upravuje zvláštní právní předpis, a to zákon o finančním arbitrovi. Finanční arbitr však odmítá argumentaci Navrhovatele, že podání ústního vysvětlení je v řízení před finančním arbitrem namísto pouze tehdy, není-li možné věc vyřešit písemně. V takovém případě by totiž nebylo možné nařídít ústní vysvětlení prakticky v žádné situaci, když jeho obsah je finanční arbitr podle správního řádu povinen zaznamenat do protokolu, a u všech nařízených ústních vysvětlení by proto bylo možné argumentovat, že nejsou důvodné, protože informace od osoby podávající ústní vysvětlení by bylo možné opatřit písemně.

Finanční arbitr v souvislosti s nařízením ústního vysvětlení odkazuje rovněž na skutečnost, že při podání návrhu na zahájení řízení Navrhovatel věděl, že je finanční arbitr oprávněn po něm vyžadovat podání ústního vysvětlení, když tak stanoví zákon o finančním arbitrovi. Finanční arbitr proto odmítá, že by Navrhovatele a jeho Zástupce nařízením ústního vysvětlení jakkoliv zatěžoval, když ho vyzval k podání ústního vysvětlení v Kanceláři

finančního arbitra. V případě Navrhovatele jde navíc o zjevně účelovou argumentaci, když Navrhovatel dne 12. 2. 2019 (tedy dva dny před termínem konání ústního vysvětlení) se svým Zástupcem v Praze vyplnil a podepsal dokument „*Vyjádření klienta k produktové smlouvě*“ (Navrhovatel si taktéž nechává přeposílat poštu určenou do vlastních rukou na adresu v Praze) a rovněž sídlo Zástupce Navrhovatele se nachází v Praze, dokonce v docházkové vzdálenosti od sídla finančního arbitra. Není rovněž bez významu, že se jednalo o první ústní vysvětlení nařízené ve sporu Navrhovatele proti Instituci, nikoliv o opakované podání ústního vysvětlení.

Pokud jde o recitál Směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů, finanční arbitr opakovaně odkazuje, že oprávnění finančního arbitra vyžadovat ústní vysvětlení vyplývá přímo ze zákona o finančním arbitrovi, který zřídil institut finančního arbitra v České republice. Finanční arbitr vysvětluje, že stranám sporu běžně umožňuje doručovat své vyjádření prostřednictvím provozovatele poštovních služeb, veřejné datové sítě nebo zprávy elektronické pošty. V odůvodněných případech, např. když finanční arbitr nemůže opatřit požadované podklady jinak, finanční arbitr využívá svého oprávnění vyžadovat po stranách sporu podání ústního vysvětlení. Finanční arbitr proto nesdílí právní názor Navrhovatele, že by v jeho řízení postupoval proti smyslu Směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů provedené v českém právním řádu též zákonem o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr jak v Usnesení, tak v tomto rozhodnutí dostatečně vysvětlil, proč považoval zjišťování dalších okolností posuzovaného sporu, a to ať už formou písemných výzev nebo ústního vysvětlení, za nezbytné.

Navrhovatel i jeho Zástupce finančnímu arbitrovi v řízení opakovaně, vědomě a bez relevantního důvodu odepřeli součinnost (Zástupce Navrhovatele tak činí i v mnoha dalších řízeních), přičemž o následcích neposkytnutí součinnosti byli finančním arbitrem opakovaně v řízení poučeni.

Podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi ve znění účinném k datu vydání Usnesení platí, že finanční arbitr řízení zastaví, jestliže „*navrhovatel neposkytl přes výzvu arbitra potřebnou součinnost; o tom musí být navrhovatel arbitrem poučen*“ (podle téhož ustanovení zákona o finančním arbitrovi ve znění účinném k datu vydání tohoto rozhodnutí pak platí, že finanční arbitr řízení zastaví, jestliže „*navrhovatel neodstranil přes výzvu arbitra nedostatky návrhu nebo neposkytl přes výzvu arbitra potřebnou součinnost; o tom musí být navrhovatel arbitrem poučen*“). Zákon o finančním arbitrovi tak předpokládá zastavení řízení pro případ nesoučinnosti Navrhovatele v jakékoli fázi řízení v reakci na pokyn (výzvu) finančního arbitra, a to nejen při odstraňování nedostatků návrhu.

Finanční arbitr je přesvědčen, že v posuzovaném případě bylo v silách Navrhovatele poskytnout požadovanou součinnost, a že odmítání součinnosti ze strany Zástupce Navrhovatele představují pouze snahu o přenesení odpovědnosti za prokázání tvrzení Navrhovatele na finančního arbitra, tedy usnadnění práce a snížení nákladů právního Zástupce Navrhovatele v souvislosti s uplatněním nároku Navrhovatele. Finanční arbitr musí takový přístup Navrhovatele razantně odmítnout, a to i s ohledem na rovnost účastníků řízení, kdy by bylo nespravedlivé, aby v důsledku nečinnosti Navrhovatele a jeho Zástupce finanční arbitr o to více zatěžoval Instituci.

Finanční arbitr tak v souladu se zásadou materiální pravdy odmítá rezignovat v odůvodněných případech na bližší dokazování (resp. další úkony) a paušalizovat tím případy jednotlivých spotřebitelů, jak by si někteří právní zástupci v rámci úspory svých nákladů představovali.

Finanční arbitr v námitkovém řízení ani k námitkám Navrhovatele ani z vlastního přezkumu napadeného Usnesení neshledal důvody, pro které by jej měl zrušit. Finanční arbitr proto námitky Navrhovatele zamítl a Usnesení potvrdil.

Poučení:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 76 odst. 3 věty druhé správního řádu nabývá usnesení právní moci, bylo-li oznámeno a nelze-li proti němu podat odvolání.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – datová schránka zástupce ubwseyg
Instituce – datová schránka zástupce rddijk5

Toto rozhodnutí zasílá finanční arbitr v jeho prosté kopii též přímo Navrhovateli na vědomí - do vlastních rukou na adresu ■

